

ZEMPLÉNI LAPOK.

Szerkesztői és kiadóhivatal:

Főnt 9. szám

hova minden a lap szellemi részét illető közlemény, valamint az előfizetési s hirdményi pénzek is küldendők.
Kéziratok vissza nem küldetnek.

Társadalmi hetilap,
főtekintettel Zemplénmegye érdekeire.
(Megjelenik minden vasárnapon.)

Előfizetési feltételek:
Egész évre . . . . . 6 frt — kr.
Félévre . . . . . 3 „ — „
Negyedévre . . . . . 1 „ 50 „
Néptanítóknak és körjegyzőknek egész évre . . . 4 „ — „
A hirdetési díjak, a hirdetési rovat élén látható díjszabályzat szerint számítottak

Felelős szerkesztők s kiadótulajdonos társak:

BORÚTH ELEMÉR

HORNYAY KÁLMÁN.

Előfizetési felhívás

„ZEMPLÉNI LAPOK” július—decemberi folyamára.

Előfizetési díj:

Félévre . . . . . 3 frt — „

Negyedévre . . . . . 1 „ 50 kr.

Előfizetheti S.-a.-Ujhelyben a „Zempléni Lapok” szerkesztő-kiadóhivatalában főntca 9. sz. Vidéki előfizetőknek legcélszerűbb postautalvánnyal beküldeni az előfizetési összeget, melyet a „Zempléni Lapok” kiadóhivatalához kérünk czimezni.

Tortrix Pilleriana a Hegyalján.

Ezen ügynek megyénk nézve való rendkívüli fontosságánál, alább egész terjedelmében közöljük, dr. Chyzer megyei főorvosnak e tárgyban főispán ur ő méltóságához beterjesztett jelentését.

Méltóságos Főispán Ur!

Folyó hó 27-iki 592. sz. a k. k. rendeletének megfelelőleg, — tegnapi napon kimentem megtekinteni a hegyaljának szőlőt pusztító hernyó által meglepett vidékét. A tapasztaltokról van szerencsém jelentésemet a következőkben elterjeszteni:

A tokaji szolgabíróval s helybeli viszonyokat legjobban ismerő s e hernyónak terjedését és pusztítását már két három hét óta figyelemmel kísérő Éles Béla zombori tisztartó urral bejártuk a zombori „Lajos” nevű dűlőben fekvő gr. Lónyai, Harkányi, Selbtherr, gr. Volkenstein, Szenczy, Dienes s gr. Andrassy Gyula-féle szőlőket s azt találtuk, hogy ezen hernyó, mely ugy az én meghatározásom, mint a tarzali vinczellér képezde igazgatóé szerint is, a Tortrix Pilleriana pillangónak hernyója, a fent említett szőlőket nagy mértékben ellepte és elpusztította.

Legfeltűnőbb a kár a Selbtherr-féle szőlőben, mely nem csak idejének legnagyobb részét veszít el, de melynek fája, illetőleg venyigeje is a jövő évre nézve meg van semmisítve s hol alig találai a hernyó által meg nem támadott tökéit. — De az ezzel szomszédos szőlőkben is annyira el van terjedve ezen hernyó, hogy bátran mondhatni, miszerint minden harmadik, negyedik tökén találai ezen hernyó által s részint részben, részint egészen sajtyszerűen és félreismerhetetlenül elpusztított leveleket.

A hernyó leírását s pusztítási módját cseletelni feleslegesnek tartom, miután az a hernyó irtására kiadott kormányi utasításban gen természetűen van leírva.

A szomszédos szőlők közül feltűnően szenvedett még a gr. Lónyay-félének a termése is, melynek legalább harmadrésze elpusztult, kivált azon tökéken, melyek levelei a hernyó nyomait magukon viselik. Mit Éles ur szintén a hernyó működésének tulajdonit s bár magam is valószínűnek tartom, de bizottsággal nem merném állítani — csak a tény akartam itt constataálni.

Megjegyzendő, miszerint ezen Selbtherrrel szomszédos szőlők közül éppen a Lónyay-féle az, melyben a hernyó nem szedetett — míg Selbtherr, továbbá Harkányi, gr. Andrassy szőlőben a hernyót több izban szedték, mint a mesgyéken megégetett levelek nyomaiból még most is láthatni.

A hernyó szedést legerélyesebben vitték keresztül az éppen leginkább elpusztított Selbtherr-féle szőlőben.

Azon leveleknek, melyek részben el vannak pusztítva, de a melyeken jelenleg sem hernyót, sem bábót nem találai, összehasonlítása olyanokkal, melyeken most vagy még élénken mozgó s az utána nyuló kéz előtt igen fűggen menekülő és elugró hernyók vagy már bábók találhatók világosan bizonyítja miszerint mindezen pusztítás ugyan-

egy állat működésének eredménye, mely azonban mostmár fejlődésének azon szaka következvén be, melyben magát bábának befonja, alábbgy pusztításával ugy annyira, miszerint az ezidei termésre belőle háromló veszélyt legnagyobb részt megszüntnek tekinthetni.

Az általunk talált összes nagy mennyiségű bábok közül egyetlen volt üres, az olyan, melyből a kifejlett pille már kirepült; nyilvános jeléül annak, miszerint még igen kevés példány érte el teljes kifejlődését.

S ezzel függ össze azon körülmény is, hogy még friss levelekre lerakott petéket, sem találunk, de naplemente után, midőn a pille repdesni kezd is még csak igen kevés pillét látunk belőle, melyek közül rendkívüli fűrgeségök folytán csak kettőt sikerült megfognunk.

Hogy a pille, mely rendes körülmények közt már június elején lép fel, itt oly későn fejlődik, annak okát az idej rendkívüli esős és hideg időjárásban feltalálhatni vélem.

De ebből az is levonható, hogy ennek folytán az irtására irányzott erélyes intézkedések még sikeres eredményűek lehetnek, különösen a jövőre való tekintettel.

A szőlőkben dolgozó, általunk e tárgyban kikérdezett munkások abban mind megegyeznek, hogy e fajta hernyópusztítást eddig még meg nem figyeltek, — s káros voltát beismerik, sőt szedését és elpusztítását is czélszerűnek látják.

Bármint hallottuk, akadnak oly indolens, nem akarom mondani, tudatlanok is, kik még a meglévő kárt is inkább az elemeknek, mint a hernyónak tulajdonítani készek — s az irtására irányzott intézkedéseket felesleges munkának tartják — majd fog erre is jönni valami csapás, mely elpusztítja.

Már az itt emlitem szőlőket figyelemmel vizsgálva, s látva az S. félének hol leginkább szedetett, a hernyó általi legerősebb elpusztulását azon gyanumnak adtam kifejezést, miszerint ezen különben szőlőjüket kitűnő karban tartó és mivel porosz urak, kell hogy külföldi, különösen rhenusi szőlőfajokat hoztak be legyen e tájra s ezekkel együtt ezen kellemetlen látogatót is, mely a Rajnán s különösen Constanz környékén honos, mely gyanum meggyőződéssé vált, midőn körutunk végével szőlőmunkásoktól hallottuk, hogy ugyanezen uraknak a mádi király-dűlőn levő szőlőjökben is leginkább észlelhető a hernyó.

Ebbeli nézetemet osztja a tarzali vinczellérképezde igazgatója is.

E körutat bevégezvén, átmentünk a tarzali vinczellér-képezdebe, melynek igazgatójától hallottuk, hogy már a képezde szőlőjében s a többi tarzali szőlőkben is mutatkozik s pusztit, sőt mondják, hogy már a tokaji határban is van.

A képezde igazgatója már régebben Tortrix Pillerianának ismerte fel — annak ismerte el az általunk hozott, általa még nem fogott kék kis lepkét is s elmondá nekünk, miszerint hivatalos jelentését e tárgyban már egy hét előtt beadta a nmgu m. k. földm. ipar és kereskedelemügyi miniszternek.

E tárgyat vele bővebben megvitattván, az alábbi nézetkifejezéseket és javaslatokat méltóztassék részünkről közösen előterjesztettek tekinteni.

1. A veszély, mely a hernyónak fellépte által majdnam kizárólag bortermelésből élő Hegyaljánkat fenyegeti, óriási s elhárítására a legerélyesebb intézkedéseket igényli.

2. A hernyónak ily mérvű elterjedéséből bizton következtetjük, miszerint az lehetetlen, hogy ez ezidén tűnt fel legyen először; ennek több éven keresztül kell már itt lenni s észrevétlenül terjedett, míg a fejlődésének kedvezett tavalyi, meg tavaszi és júniusi időjárás szaporította meg annyira, hogy ez idén már figyelemre méltó ellenségként tűnik fel.

3. E mellett szól a góczokból való minden irányu progressiv terjedése is. — Ilyeknek tartjuk a Selbtherr testvérek szőlőit.

4. S ebből kifolyólag legvalószínűbb, hogy ezen urak által hozott szőlővel hozott be.

5. Semmi sem bizonyosabb, minthogy ez állat már itt lévén, hacsak rendkívüli erélyvel nem fog irtatni, mindinkább terjedni fog, még pedig gyorsan és több irányban egyszerre, mert a kis lepke szárnyra kelvén szél által gyorsan távolabbi vidékekre is elfog sodortatni, hol kezdetben szintén észrevétlenül fog egy két évig tenyészni, míg annyira elszaporodik, hogy már megint bajos lesz vele megbirkózni.

6. S így ha legéberebb figyelem tárgyát nem képezendi ezen jelentéktelennek látszó moly lepke, ha a gazdag kiapadhatlan forrásu Francziaország-nak 10 év alatt harmincznégy millió frankra becsült kárt volt képes okozni — hegyaljánkat ugyanennyi idő alatt megsemmisítheti.

Ugyanezért szükségesnek látjuk, hogy:

7. Mindennek előtt köteleességévé tétessék a szolgabíróknak hogy valamenyi hegyaljai községet, akár van ott hernyó akár nem, e bajra figyelmeztessék velők a kormány utasítását ismételve közöljék — annak kihirdetését az előjáróságok legszigorubb köteleességévé tegyék.

Kötelezzék az illető községet, miszerint körükből választott egy két értelmesebb egyént haladék nélkül küldjenek ki a zombori határra vagy a tarzali vinczellér képezdebe, hogy ezek itt megismerjék természetben a hernyót, bábót és lepkét s a szőlőnek hernyó általi bántalmazását, s mindezeket borszeszben és gombostűre szurva haza is vigyék, hogy otthon is az érdekletteknek megmutathassák, hogy így az ellenséget azonnal mindenki megismerhesse. Ha ily kiküldöttek haza érkeznek, hívassanak egybe a község összes vinczellérjei, s a menyire lehet, szőlőmunkásai is, hogy ezek köteleességszerűleg ismerjék meg ezen állatot s az általa bántalmazott szőlőlevelet.

8. Haladék nélkül rendeltessek ki érdeklettekől, szakértőkől és hatósági közegekből álló küldöttség, mely Zombor, Mád, Talya, Tarzal és Tokaj szőlőhegyeit bejárja, s a hernyó eddigi terjedését megállapítsa.

9. Ugyanezen küldöttség egyes tagjai befejezén itt munkájukat, küldessenek ki a szomszéd Keresztur, E.-Bénye és Tolcsvai szőlők megtekintésére, nem fognak e már ott is e hernyóból találni.

10. Irtását illetőleg, tekintve azt, hogy legtöbb szőlő már fel van kötözve, s ennél fogva a sérült s esetleg bábót rejtő levelek elrejtve; tekintve azon körülményt, hogy jelenleg az aratás megkezdésével ilyenmü munkára, mint a hernyó leszedés már munkást alig kapni, tekintve végre azon körülményt, hogy a hernyó és báb maholnap mind lepkévé váland, a hernyó leszedésének általános kötelező elrendelését oly rendszabálynak tartanók, melynek kivihetőségét előre is lehetetlennek ismerjük: azért is

11. Csak tanácslólag és újból ajánltassék ezen eljárás a hernyó-lepte szőlők tulajdonosainak és az illető községeknek.

Megjegyzendő, hogy ez Tarzalon és Zomborban már régebben dobszó utján is hirdette lett.

12. Felszólítandók az egyházmegyei hatóságok, hogy a szöszékből is hirdettesék ki ezen vidékünket fenyegető veszély mivolta elhárításának módja és szükségessége, hogy az indolensebb köznép erre ezen uton is buzdíttassék.

13. Olyan nagyobb birtokosok, kik csak tudatlanabb vinczellérek által kezeltek itteni szőlőiket, a hatóság által egyenként levéllel figyelmeztetendők a baj mivoltára meg arra, hogy most még kisebb költséggel igyekezzenek elejét venni a különben biztosan bekövetkezendő nagyobb bajnak.

14. A pillék megsemmisítésére nézve a kormányi oktatás semmi utasítást nem tartalmazván — a rovargyűjtés tapasztalata alapján azon eszmére jöttem, hogy ha a pillangó gyűjtők az esti és éjjeli lepkéket lámpással fogdossák (természete lévén ez állatoknak, hogy a világosság felé repülnek) megkísérlendők tartottam e pillékek éjjeli tüzek, melyekbe azok berepülnek, gyűjtása általi megsemmisítését. S nagy meglepedésemre szolgált, hogy a vinczellérképezde igazgatója ugyan-

utain, oly pajtasokra akadnak, kik Bachusnak sokkal inkább tisztelői, mint sem idejök volna az ember magasabb hivatásáról, a lélek nemesítéséről eszmélkedni.

Tapasztaltuk azt is, hogy nagy zavarokat képes előidézni, s nem egyszer könyelmű lépésekre ad okot, a pillanatnyi pénzzavar, mely a legtakarékossabb ifjaknál is előfordul.

Es ez három körülmény, szövetkezve azon társulási hajlammal, melyet az egy megyebeliek egymás iránt éreznek, azon eszmére vezettek: alakítsunk oly egyesületet, melynek czélja legyen e bajokat orvosolni, egyrészt úgy, hogy összpontosítsa helyiségében a szemléni ifjakat, s felolvasó estélyek s érdekes tárgyak feletti eszmecserék által keltse fel bennök az önművelés iránti hajlamot, elejét véve a gyakran unalomból folyó dorbézolásnak; másrészt tanácsai által adjon kezébe az új egyetemi hallgatóknak egy Ariadne fonalat, melynek segítségével biztosan áthatolhasson az alapszabályok, a tanórák és tantárgyak labirintján; s pénztárából a szegény vagy pillanatnyi zavarokban levő zempleni ifjakat segítse.

Mint igyekezett az egyesület kitűzött czéljainak megfelelni, arról jegyzőkönyvei adnak bizonyítást, melyek arról tanuskodnak az önművelés elősegítésére, a hozzáfutóknak tanácsokat adott, s a mennyire szerény alaptökéje engedte, segítézet is.

Ezek után azt hiszem, hogy a megye n. é. közönsége nem fogja oly kicsinyesnek találni a czélt, melyért szövetkezünk, hogy figyelmét és támogatását e megyei érdekű egyesülettel, melynek működésére nézve elég garantiát nyújthat az is, hogy védnökségét Meczer Gyula képviselő úr volt szíves elfogadni.

Rátz István,
egyleti jegyző.

Különlélek.

+ **Eljegyzés.** Szentandrassy Antal, helybeli pénzügyi fogalmazó, közelebb váltott jegyet Káráz Emilia kisasszonnyal Lőcsén.

A zempleni egyetemi ifjusági egyesület f. hó 12-dikén a Diana kert termében alaptökéje javára jótékony czélú táncmulatságot rendez; óhajtható, hogy a közönség minél számosabb megjelenéssel adja jelét e szép törekvésű egyesület iránti pártfogásának.

× **A sarlós vásárról** elmondhatjuk, hogy népes volt; mindamellett a mesteremberek általában panaszkodnak, mert — mint mondják — keveset árulhattak, — aki 150-200 frt bevételre számított, alig árult el 50-60 frtyi portékát — A marhavásár oly nagy volt, minőre régóta nem emlékeznek.

A halpiacot a városi orvos dr. Sebeők kezdeményezése folytán jövő héten a kapitányság orvosrendőrileg rendezni fogja. Ezentul kiló számra lehet lesz halat kapni — a hetenként nyomtatott czédulával ellátott halárusoknál — a hal minőségéhez megszabott árért.

+ **Elgázolás.** A vásári tolongásban a Hecken egy egylovas kocsit által mintegy öt-hat éves gyermek gázoltatott el, még pedig oly szerencsétlenül, hogy a ló a gyermek gyomrára hágtott s így életveszélyesen megsérült.

× **Vérezgések.** A sarlós vásár estéjén egy mesterlegény a Kazinczy utcán társai által egész csöndességben megtámadtatott s a férjére mért erős ütések következtében leveretett. A tettesek befogattak, a sérült pedig a kórházba szállítottatott, hol azonban nem igen találhatta magát, mert onnan bár sérelmei jelentékenyek voltak — másnap reggelre megszökött. Ugyancsak a vásár alkalmával a fölvidéki „csipkések” egy embert annyira összeverték, hogy fejének össze-tatarozása a városi orvosnak nem kis munkájába került.

A Rongyva vize ez idén is megkívánta és megvette áldozatát — Toronyai Jenő 16 éves — derék iparos segédben, ki egész napon anyja szőlőjében dolgozván, a napi hőséget a Rongyva vizében akarván lemosni, de oly szerencsétlenül választotta a fürdőhelyet, Barátszeresi malomnál, hogy a csekélynek látszó víz — mintegy 2 öles mély lévén — az illető sirját lelte fel benne. — Társa mintegy 14 éves fiatal fiú, a helyett, hogy a malomba szaladt volna segélyért, a cigányutczára gazdájához szaladt lélektelenül. Persze, míg onnan segély érkezett, több telt el egy óránál.

Furcsa passiója rejlik egynéhány fiatal uri (?) embernek abban, hogy mikor más emberek, kik a nap fáradoalmait kipihenni — új életerőt szerzendők, nyugodni akarnak, éjnek idején 2-er is végig muzsikáltatják magukat a városban, ujjongatva larmázva fel a lakosságot. És ezen rendetlenséget nincs rendőr, aki meggátolja. (Beküldetett.)

+ **Egy szegény sorsu bérkocsis két lova** került a mult szerdán az adóvégrehajtó pártfogása alá s a szentencia, hogy t. i. a lovak elárvereltetnek, a dob végzetes pergése által már ki is hirdettetett; a kir. adófelügyelő azonban azon törhirdetésre s emberies okból, mert a szegény fiakkérens lovaival mindennapi kenyerét keresi — az árverést beszüntette.

= **Régi dolog,** hogy a milyen híres bort adnak „Hegyalja” bércei, ép oly infámis roszt borokkal kinözzák itt a koreszmárosok a borfogyasztó közönséget; hanem az már mégis a „soknál is sokabb” hogy Ujhelyben — bátran elmondhatjuk — egy pár nyílt-helyiség kivételével, Bachus szolgálja teljesen ihatatlan bort mérnek. Pancsolt, egészségtelen

italok majdnem mindenütt; Hát nincs ez ellen orvosság? Nagyon is van. Orvos-rendőri szempontból az ilyen ez el nem nézhető inficiált italk befogadására elég tágas a Ronyva medre. Vétessenek az elkobzások foganatba s meg fogjuk látni, hogy nem lesz annyi katzenjammer...

+ **Az öreg is neki — bomlik néha.** Hja! hiába, a szívnek nem lehet parancsolni, hogy ha egyszer megszilajodik. Így történt ez közelebb Ujhelyben is egy afféle másodrendű fiákeressel, a ki ámbátor a hatvanadik tavasz körül lépdelt már az ő kedves oldalbordájával, tisztességes életkora tartalma alatt körül plántálván magát hat elevencs-metével; mindamellett a napokban úgy megbokrosodott, hogy egyszerre csak arra ébredt fel a „mámi,” hogy az öregnek se hira se hamva. Megugrott egy másik „mámi-val.”

□ **Hölgyek és urak számára** sok ujdonságot hozott magával jelenleg a Vadászúrtban levő utcái boltban tartózkodó budapesti látszerész és diszműárak különlegességei árusítója Hatschek Miksa (itt levő helyettesítője idősb fia Hatschek Izidor). A budapesti orvosegyetem és sz.-Rókus kórház szemészeti osztályainak, valamint a magyarországi elsőrendű szemorvos urak látszerésze ki, mint lapunk mai számának hirdetői rovatában olvashatni, csak e hó 9-kig lesz itt (szerdán és csütörtökön csomagol) s ismét csak a jövő évben jön városunkba. Sok meglepő s szép különlegességei közt van kis dohányszelencze nagyságu zseblámpa csónok-alaku pénztárca, távcsöbe illesztett göröső, sétatobba illesztett távcső, hölgyek számára törhetetlen anyagu (utánzott korál) konty-fésűk, karóvek, gyermek-körfésűk, stb. Dus választéku fényképei közül kitűnnek Soldosné legújabb arcképei, Utasi Lenke s mindenek fölött Kovács Margit, ki a Párizsban kitüntetett 4 szépséget is felülmúlja; nemkülönben „Szegedi árviz” képek.

Örömmel értesülünk, hogy Erdő-Bényére a fürdői Igazgatóságnak, Budapestről Dr. Pollák Sámuel, a Rókus-kórház jeles orvosát, ki nemcsak főnök, előzékeny modora, de orvosi ismerete és erélye által, említett fürdőt azon színvonala igyekezik emelni, melytől a fürdők sorában — gyönyörű fekvése, üde levegője és hatalmas gyógymodú vasas vize által — méltán megilleti. Ajánljuk a nők e kedvenc fürdőt az illetők figyelmébe.

× **A székesfehérvári kiállítás** már véget ért. A kiállításnap az utolsó napot nem számítva 131-934, látogatója, volt ezek között fizetett 86542, szabad jegyes volt 45392. A kiállítók közt 2164 részesült kitüntetésben.

= **Üngyilkosság.** A lukai pap kamarájából, néhány nap előtt egy oldal szalonna eltűnt. A gyanu egy paraszt suhanczra esett, mint a ki állítólag szalonnára éhezett s a tolvajlást elkövette s gyanu alapján aztán a községi bíró kóterbe tette a fűzköt, ki ezt a szegényt annyira szivére vette, hogy a mult vasárnap virradóra börtönében magát — felakasztotta.

= **Kánaán.** Egy privát levél fekszik előttünk. Hevesmegyéből jött, Átányról. E levélből ritkaság képen ide iktatjuk a következő sorokat: Itt a nép mint szorgalmas, munkás, takarékos nép, teljes jólétnak örvend. Adóhatráléka oly kevés, hogy szót sem érdemel, ezt is önként fizeti. Erőszakos végrehajtások nélkül. A faluban alig van 10 fatengelyű kocsit, valamennyi vastengelyű; bricskának, hintónak, hinné az ember, ha egy-egy ablaka előtt elrobo. A lakosok 2-300 forintos lovaikat a pesti vásáron adogatják el, 50-60 forintos lovat csak elvéve láthatni. Pedig hát a luxus itt sem hiányzik. A menyecskéknél a régi hegyes arany-csipkés, fátyolos fejkötőt virágosnál virágosabb, fehér és fekete fodrosbodros fejkötők s ugy ezeknél, mint a leányoknál a régi fekete s piros-csizmát topán és harisnya váltották fel. Ünnepe napokon nem is láthatni más, mint selyem kötöt, selyem kendőt, selyem szoknyát. Valóságos fényezés! Még is gazdag a nép. Igen, mert nem iszákos; hanem szorgalmas, igyekező, munkás. Nincs uzsorások kezében. Bár ilyen dolgokat olvashatnánk hazánk minden vidékéről!

Assicurazioni Generali. A nevezett intézet részvényesei által május 24-én Triesztben tartott közgyűlés elé terjesztett számtételből kitűnik, miszerint az 1878. üzletév össznyeresége 289.475 frt 25 kr-ra rugott, így tehát többre az előző évinél. Az osztalék részvényenkint 61 frt 20 kr. aranyban s junius 10-kétől kezdve fog kifizettetni. A lebonyolítások mintaszerű pontossággal vannak felállítva s világosan bizonyítják, mennyire iparkodik az intézet kitűzött czélját: a biztosítéki alapok nagyobbitását a tartalékok emelése által érvényesíteni. Ezek összes növekedése az 1877-ki évhez képest 748.249 frt 18 krt tesz ki, miáltal a tartalékok 17.693.217 frt 79 kr-ra rugnak, a mely összeg a következőképen oszlik meg: az elemi biztosítások tőkésített nyereségy-tartalékai 713.798 frt 15 kr; az életbiztosítások tőkésített nyereségy-tartalékai 778.557 frt 59 kr. rendelkezés alatt lévő rendkívüli tartalékok 200.000 frt, értékpapírok árfolyam-ingadozásának tartalékjai 43.814 frt 16 kr. folyó elemi biztosítások tartalékjai 1.595.510 frt 15 kr, folyó életbiztosítások tartalékai 14.281.537 frt 74 kr., künnlevő kétes tartozások tartalékai 80.000 frt, összesen 17.693.217 frt 79 kr. A lebonyolításokhoz az életbiztosítások tartalékainak pontos kiszámításai vannak csatolva, úgy hogy azokból minden osztály és minden életkorra nézve a tartalékok szemléltetőkkel válnak. A 61 frt 20 kr. osztalék tetemesebb

összegre emelkedhetett volna, ha az intézet előnyösebbnek nem tekinti a feltételes életjáradék-üzletből elért 194.086 frt 84 kr. nyereségnél felosztás alá nem bocsátása helyett, ezen összeggel inkább az osztály tartalékalapját gyarapítani, mi által az üzletekre a kamatokat jövőre nem mint eddig 5 százalékkal, ha nem csak 4 százalékkal számíthatja.

Mehner Vilmos kiadásában ismét egy igen nevezetes irodalmi vállalat indult meg, „A föld és népei” czimén. Hellwald Frigyesnek hírneves földirati és népismertető munkája dr. Toldy László kidolgozásában. A mű czime: „A föld és népei” havonkénti füzetekben jelenik meg. A megrendelők különféle kedvezményekben részesülnek, melyekre nézve személyes felvilágosítást nyújt a kiadónak jelenleg városunkban időző megbízottja, aki előfizetők gyűjtése végett lett kiküldve. Mi részünkről a legmelegebben ajánlhatjuk a mű megszerzését olvasó közönségünknek.

CSARNOK.

Széphalmi nefelejtsek.

Szegedi Kazinczy Ferenc verseiből Kovács János.

Felolvasatott a s.-a.-ujhelyi gymn. tanulói buzdítására 1879 május 1-én.
(Folytatás.)

Kazinczy a tökély, a szép hirdetője volt; tudjuk pedig, hogy a valódi szép harmas egység, mely az igazat és jót is magában foglalja

„Hasztalan a viharok részeg dühe, szép, igaz és jó Szent egység, s lelünk érezi, látja, hogy az”

igy oly tanító ő, kit divattalan köntösében is meghallgathatni későn és korán.

Halljuk csak mit mond lelkesült ajka s tisztult értelme a minden szép forrásáról, Istenről, kit, mert őregek műveltsége nem tudott megválni előképei a római és görögöktől, így modern műveltsége virág korában is Zeus vagy Jupiter névvel is jelöl; így tesznek általán kortársai és iskolájának tagjai is. Azt mondja, hogy Isten atya mindenkinek:

Hallad te híret Jupiternek?
Éz atya volt az első embernek,
S így hát aztán a többinek is.”

Ugy fogja fel, de ugy is tanítja, mint független és jó atyát, ki jutalmazni akarja és képes is az erényt; de elfordul a ruttól, mint lényével össze férhetlentől; épen azért a benne bizót segíti s megbünteti a vakmerőt és gonoszt:

De Jupiter kiméli hiveit,
S csak a gonoszt sújtja és a vakmerőt”

gyönyörűen festi Isten hatalmát „A hit szava” czimű ódájában, melyből csak a következőket idézzük:

Az oktalan bölcs titeket, istenek Tagadni akarna; de ti felette meg-Dörđítetek boszús ütessel
A ropogó tüzeket, hogy Ujhely És a hegyaljak tornyai rengenek
S fortyanva csap ki partjain a Tisza; Ég föld szakadjon össze; szórja Lángjait a Phlegeton: Ti védtek.”

Jobbára idegen nevű szellemei csak azon eszméknek képviselői, melyeket ő, mint keresztény és tudós tettetés nélkül hisz és vall; innen van, hogy ő is csak az égben, Isten trónja körül helyezi el a jók lakását, honnan:

Gyönyörködéssel Nézi a bohó nemet Zeüs, az ősz szakállu.”

Féli és tiszteli az égieket, mert tudja, hogy hajtatlanok a jóban s szilárdak a vétkek ostorozásában, mint az, kiről így szól:

Féjük a Nemezist, a hajthatatlant, A szent természet s társasági rend Törvényeinek nagy őret, boszulóját.”

Hatalmasoknak tartván az égieket, rendületlenül hisz s áldozik nekik az általa bálványozott művészet és hű szív gyümölcseivel; így szól a többek közt hozzájuk:

Oh védjétek az áldozót, szelidek, S titkos bájotokat lehelje mennyei Ajkatok dala zengzetébe! Nem sért Ugy az irigy nyelv.”

Üzleti tudósítás.

Hivatalos

piaczi ár-kimutatás

1879. július 4-én.

			frt.	kr.
Buza	100 klg.	sulyu.	8	75
Gabona	100	»	5	50
Árpa	100	»	5	25
Zab	100	»	5	—
Kukur.	100	»	5	75
Burgonya	100	»	3	—
Borsó	100	»	10	50
Lencse	100	»	4	75
Paszuly	100	»	5	50
Köl. kása	100	»	10	50
Vaj	1 liter.	»		80
Szesz	»	»		28
Marhahus	1 klg.	»		40
Szalona	uj	»		60
Sertés-zsir	»	»		72
Széna	méter mázsa	»	3	—
Alom szalma	»	»		90

Hivatalos s magán árverési hirdetmények díja, nemkülönben olyanoké, melyek kiemelése nem kívánatik, 1—100 szög 1 1/2 kr. azonfelül 1 kr. Kiemelt, keretelt rendes kereskedelmi s üzleti hirdetmények térmérték szerint számíthatnak és pedig egy □ centiméter 2 kr. Bélyegdíj mindenkor 30 kr.

HIRDETMÉNYEK.

Háromszorinál többszöri hirdetéseknel a díjmérséklet, valamint kívánatra különösen kiemelt hirdetéseknel a díjfelemelés esetről esetre, külön egyezkedés tárgyát képezi. A „Kis hirdető” rovatában kis, legfeljebb 5 sorig terjedő hirdetések díja, kincstári illetéke is bele értve 50 kr.

Csász. kir. szab. általános biztosító-társaság (Assicurazioni Generali) Triestben.

Negyvenhetedik számadás az 1878-ik évre.
Mérleg számla az 1878-ik év december 31-én.

VAGYON.

1. A részvényesek biztosított adós-levellei
2. Városi telkek
3. Mezőgazdasági birtokok Olaszországban, 6729 hektárnyi összes terület
4. Kölcsonök életbiztosítási kötvényekre Aktív életjáradékok és jelzalog által biztosított a biztosítottak halálakor felveendő tőkék
5. Kamatozó, betáblázás által biztosított tőkék az osztrák-magyar államban, a zálogosztályt illető tőkék kizárásával (alap. szab. I. e betű)
6. Kamatozó jelzalogosított tőkekölcsönök fekvőségekre Olaszországban a fönti zálogosztály kizárásával
7. Biztosítékolt kölcsonök letéteményezett állampapírok kereskedelmi és iparrészvényekre
8. Értékpapírosok, kereskedelmi- és ipar-részvények mint a jegyzék (melléklet A) mutatója
9. Váltak a tárczában
10. Előlegek a jelzalog osztály részére
11. Mezőgazdasági, december 31-én még el nem adott terményei a társulatnak olaszországi birtokaiból
12. Különféle bankok és hitelintézeteknél folyó számlában kamatozásra letéteményezett pénzek
13. Pénzkészlet a társulat triestri és velencei igazgatósági pénztárában
14. Ugyanaz a fiókok pénztáráiban
15. Maradvány visszontbiztosítók számláiból
16. Maradvány az intézet 4459 fiókjának számláiból
17. Kiegészítési életbiztosítási díjrészletek
18. Adósok különféle címek alatt
19. Butorzat az intézet összes irodáiban, czégtáblák, papír- és nyomtatványok a raktárakban
20. December 31-én érvényben lévő díjkötelezvények és későbbi években behajtandó díjak

Osztrák értékben			
frt	kr	frt	kr
		2940000	
		3758000	95
		2995773	37
1625258	51		
		1701908	62
76650	11		
		2230258	96
		481100	79
		292471	94
4604676	59		
603000	81		
355667	62		
		146037	49
		998301	95
		31368	77
		218124	70
		205417	17
		1069857	78
		605785	99
		599503	99
		104608	34
		23941878	83
		11751212	99

TARTOZÁS.

1. Alaptőke
2. Az A. leszárolás nyereség tartaléka Ugyanaz B. leszárolásnál Rendelkezésre álló rendkívüli nyereség-tartalék
3. Tartalékalap értékpapírok értékeinek ingadozásaért
4. Tartalékalap kétes követelésekért
5. Tartalék, bejelentett de még december 31-ig le nem szá-
molt káresekre
a) tüzbiztosítási ágazatra
b) tengeri és szállítási biztosítási ágazatra
c) jégkár elleni biztosítási ágazatra
d) életbiztosítási ágazatra
6. Díjtartalék az A. leszárolás még 1878. decz. 31-én folyó biztosításokra:
a) tüzbiztosításra
b) tengeri és szállítási biztosításra
7. Díjtartalék a B. leszárolás még 1878. decz. 31-én folyó biztosításokra:
a) halálesetre
b) megérési esetre és elhalasztott járadékokra
c) feltétlen életjáradékra
8. Osztalék-alap az életbiztosításra nyereség osztalékkal
9. A két Tontin-osztály vagyona kamatbiztosítással
10. A hivatalnokok nyugdíj-pénztárának vagyona
11. Maradvány a visszabiztosítók számláiból
12. Maradvány az intézet ügynökségeinek számláiból
13. Különféle hitelezők
14. Rendes osztalék a részvényesek számára Felülosztalék
15. A két igazgatóság részletéke
16. A hivatalnokok alapszabályszerű jutalmazásai
17. Nyereség fölöl az 1879-ki átvitelhez
18. Díjkötelezvények és későbbi években behajtandó díjak

Osztrák értékben			
frt	kr	frt	kr
		4200000	
713798	15		
778557	59		
200000		1692355	74
		43814	16
		80000	
		325095	70
		137343	20
		5099	33
		147571	19
		615109	42
		1538310	62
		57199	53
		1595510	15
		8442976	33
		4393319	99
		1445241	42
		14281537	74
		442161	78
		152227	56
		145785	32
		239707	32
		1699	20
		179098	66
		117600	
		128400	
		246000	
		24000	
		2601	96
		269	82
		23941878	83
		11715212	99

Morpurgo G. Pesaro Maurogonato J. Amb. di S. Ralli. V. di S. Segrè.
Dr. Calabi R. Gidoni G. Goldschmidt L. Levi A. A. Todros E.
Besso M., vezér-titkár.

A csász. kir. szabadalm. Assicurazioni Generali magyarorsz. főügynöksége:
Ellenberger, Krellwitz, Roth.

Az általános biztosító-társaság (Assicurazioni Generali) igazgatósága:
Iroda Budapesten: az intézet házában, Dorottya utca 10.

Csak e hó 8. (kedd) estig. Szerdán és csütörtökön csomagolok.

HATSCHÉK, Optikus, Budapestről.

Hatschek Miksa,*) budapesti látszerész és diszműárak-különlegességei árusítója itt levő helyettesítője idb fia Hatschek Izidor) a budapesti orvos-egyetem, és a sz. Rokus-kórház szemészeti osztályainak, valamint Magyarország elsőrendű szemorvos urak látszerésze, csak e hó 8. (kedd) estig tartja nyitva áruraktárát (látszerészeti tárgyak, különleges diszműárak, legfinomabb illatszerek, és dús választéki fényképek). Szerdán és csütörtökön csomagol. (hétköznapokon d. e. 8—12; d. u. 2—6.) (vasár- és ünnepnap d. e. 9—12; d. u. 2—3.)

Vadászkürt, utcai bolt (S.-A.-Ujhely). Található

As ívek kiadása előtt a szemek megvizsgálatnak.
Magyarországban az **egyedüli** látszerész vagyok, ki elsőrendű szemorvos uraktól, ajánló bizonyítványokat nyert. Használt vagy törött látszerészeti tárgyak javíthatnak, avagy újakért becserelehetők.
Szoba- és házsürgönyök berendeztetnek frt 7 50 krtól felfelé.
A „La Ravissante perfectionnée” és „Savon perfectionné” magyarországbani **egyedüli** főraktárnoka. (A La Ravissante perfectionnée S.-A.-Ujhelyben bizományi raktára: Pintér Ferenc ur gyógyszerertárában van.)

*) **Kérelem.** Nevemhez hasonló, több ugyanazon üzleti cég létezésén, kéri a t. c. közönség — minden félreértés elkerülése végett — **cégemet és üzlethelyiséget hollétét különös figyelembe venni kegyeskedjék.** (Hatschek MIKSA, Budapest 23 Váci-utca 23 Nagy-Kristófház.)

Alólírtnak Cseleji birtokán 240 darab juh eladó és pedig:

anyajuh	75 darab
tokjuh	20 darab
ürü	130 darab
kos	15 darab

E juh gypja tavaly 118 frton adatott el. A vevő kívánságára az anyajuhok száma százra is kiegészíthető.

Cseley János.

Árverési hirdetmény.

A sátoralja-ujhelyi kir. törvénz mint csődbíróságnak 5679/1879 számú végzése és megbízásából közhírré tétetik, hogy özv. Tasnády Vinczenő és leányai csődtömegéhez tartozó és a sátoralja-ujhelyi 2299 számú tjkvben 1084 és 1085 hr. sz. alatt bevezetett 4900 forint becsárban felvett csillagutcai ház kerttel együtt, a csődválasztmány által megállapított s alólírt kir. köz-

jegyzőnél szabadon megtekinthető árverési feltételek mellett, folyó 1879-ik évi júliushó 23-ik napján d. e. 10 órakor a sátoralja-ujhelyi kir. törvénzék tjkvi irodájában tartandó árverésen, a kített becsárban alól is, de nem alább 4500 frtknál eladatni fog, oly feltétel mellett: miszerint a kiküldött árul szolgáló becsárért tizedrésze bánatpénzül az árveréskor előre letendő a vételárnak 6% kamatokkal, 1/3 része az árverés jogerőre emelkedése után azonnal, 1/3 része 3 hó, 1/3 része 6 hó alatt a csődbíróságnál a bánatpénz az utolsó részletbe beszámításával lefizetendő, a haszonvétel, a közterhek és elemi csapások sulya az árverés jogerőre emelkedése napjától a vevőt illeti, s terhelő, a tulajdonjog a teljes kifizetés után, hivatalból kebeleztetik be, vevő köteles lévén az áruházási százalékot viselni s egyszersmind az árverés jogerőre emelkedése után birtokba veendő épületeket azonnal a teljes kielégítésig is tűz ellen biztosítani és a ház s kert bérlőjét 1880-ik évi április 24-ig a 300 forint évi befizetése mellett megtérni. Az árverési feltételek nem teljesítése esetében a prts. 459. §. alkalmaztatik. Miről a csődválasztmány perügylet tömeggondnok s jelzalogos hitelezők ezennel kiértesítettek.

Kelt Sátoralja-Ujhelyben, 1879. évi május 15. napján.

Vályi István,
kir. közjegyző.

2—2

Sátoralja-Ujhely. Nyomatott a „Zemplén” könyvnyomdájában. 1879.

600 drb tenyészjuh eladó.

Venni szándékozók közelebbi értesítést nyerhetnek Szent-Ivány László tulajdonosnál Málczán (posta ugyanott).

Hirdetmény.

A s.-a.-ujhelyi polgári takarékpénztár és hitelegylet ezennel értesíti a t. cz. betevő feleit, hogy a mai naptól kezdve, a hosszabb idei betétek utáni, — vagy is a legmagasabb betét — kamatlábot 7 (hét) száztólira leszállította, miről a t. cz. betevők azon hozzáadással értesítettnek, hogy szabadságokban áll korábbi betéteiket az alapszabályok 16. szakaszában megállapított és a mai naptól számítható háttaridók alatt, — visszavenni.

S.-a.-Ujhely 1879. jul. 1

Az igazgatóság.

Hirdetmény.

A sárospataki közbirtokosság **téglagyárához** az itt megnyilván. figyelmzettik a t. cz. közönség, hogy a jó minőségűről ismert fálitégla 1000-re 14. frtjával, laposcserep 1000-re 15. frtjával folyton vásárolható és szállítható.

Páza Sándor
közbirtokossági elnök.

Sátoral

Szer

hova minde
közlemény,
detmé
Kézirat

Az legkiváló
A szeged
nácádó
első meg
nek a fe
igaza va
az ügyv
natában
érdekek
és azok
többszö
Szóval,
fogja az
a fát a

Az velt ora
Nálunk
1874. é
tartásr
des sok

A korlátok
des neh
ményen
lyeken
Még e
azután
kalmaz
M
látta, h
kedésn
nemzet
vetette
Ez az
minden
szorgal
nyerét.
is nagy
pályát
vatali v
nak el
ügyvéd
H
osztály
vannak
szerüer

Kit oly
Emész
Elkölt
Hova

Midőn
És büi
S virá
Pusztit
Ott lát
Müvel
S neve
A hon

S midő
Egy fé
S a ho
Egy sa